

อลลภปรรณเจ ปน พุพภิกเข อุปปนเน, ชีวตุ อสภโกนโต เอโก โกตฺทลโก นาม มนุสฺโส กาลี นาม ตฺรณฺตฺตํ
ภริยํ อาหาย “โกสมฺพิยํ คนฺตฺวา ชีวิสฺสามาติ ปาถะยํ คเหตฺวา นิภฺขมิ ฯ”

ก็ ครั้นเมื่อภิกษุอันบุคคลหาได้โดยยาก เกิดขึ้นแล้ว ในแคว้นแคว้นชื่อว่าอัลลัมปะ, อ. มนุษย์ คนหนึ่ง ชื่อว่า โกตุลิกะ ผู้ไม่อาจอยู่ เพื่ออันเป็นอยู่ พาเอาแล้ว ซึ่งภรรยา ผู้มีบุตรอ่อน ชื่อว่ากาลิ (กล่าวแล้ว) ว่า “(อ. เรา ท.) ไปแล้ว จักเป็นอยู่ในพระนครชื่อว่าโกล์มพี” ดังนี้ ถือเอาแล้ว ซึ่งวัตถุอันเกื้อกูลในหนทาง ออกไปแล้ว ฯ

“อหิวาตกโรคนั้น มหาชน เหม็น รุนแรง, นิกร มี ติปี วทนฺติเยว ฯ”

(อ. อาจารย์ ท. บางพวก) ย่อมกล่าว ว่า “ครั้นเมื่อมหาชน ตายอยู่ ด้วยหิวอดโรค (อ. บุรุษชื่อว่าโกณฑลิกะ นั้น) ออกไปแล้ว” ดังนี้บ้างนั้นเทียว ฯ

เต จจจนตา, ปาเถยเย ปริกขิเณ, ชูหาภิกุตา ทารกั วหิตุํ นาสกขิสุ ฯ

(อ. ชน.ท.) เหล่านั้น ไปอยู่, ครั้นเมื่อวัตถุนั้นก็ถูกกลืนในหนทาง สิ้นรอบแล้ว, ผู้อันความหิวครอบงำแล้ว ไม่ได้อ้างแล้ว เพื่ออันนำไป ซึ่งเด็ก ๆ

อด สามีโก ปชาปตี อาห “ภทเท มย ชีวนตา ปุน ปุตุตํ ลมิสสาม, จทเทตทา นํ คจจมาติ ฯ”

ครั้งนั้น อ. สามี กล่าวแล้ว กะป๋าทดี ว่า “ดูก่อนนางผู้เจริญ อ. เรา ท. เมื่อเป็นอยู่ จักได้ ซึ่งบุตร อีก, (อ. เรา ท.)
ทั้งแล้ว (ซึ่งบุตร) นั้น จะไป” ดังนี้ ฯ

มาตุ ҺҺы̋ ҺаҺ ҺуҺӳ ҺоҺи; (P9) ҺуҺа Һа ҺаҺ “ҺаҺ̋ Һи̋ҺуҺҺаҺ ҺуҺуҺ̋ ҺаҺҺаҺ̋ ҺуҺи̋ҺаҺи̋Һи̋ Һ

ชื่อ อ. หทัย ของมารดา เป็นธรรมชาติอ่อนโยน ย่อมเป็น, เพราะเหตุนั้น (อ. ภรรยา) นั้น กล่าวแล้ว ว่า “อ. ดิฉัน
จักไม่อาจ เพื่ออัน^{นี้} ซึ่งบุตร ผู้เป็น^{นี้}อยู่นั้น^{นี้}เทียว” ดังนี้ ฯ

“อถ ก็ กโรมาติ ฯ

(อ. สามี กล่าวแล้ว) ว่า “(ครั้นเมื่อความเป็น) อย่างนั้น (มีอยู่), (อ. เรา ท.) จะกระทำ อย่างไร” ดังนี้ ฯ

“วาเรน นํ วหามาติ ฯ

(อ. ภรรยา กล่าวแล้ว) ว่า “(อ. เรา ท.) จะนำไป (ซึ่งบุตร) นั้น ตามวาระ” ดังนี้ ฯ

มาตา อตตโน วาเร ปุปฺพหามํ วีย นํ อภิปัตตวา อเร นิปฺพชาเปตฺวา องฺเกน วทิตฺวา ปีตุ เทติ ฯ

อ. มารดา ยกขึ้นแล้ว (ซึ่งบุตร) นั้น ผู้ราวจะว่าพวงแห่งดอกไม้ ในวาระ ของตน (ยังบุตร) ให้นอนแล้ว ที่อก นำไปแล้ว
 ด้วยสรวล ย่อมให้ แก่บิดา ฯ

ตสส ตํ คเหตวา จปิตจปิตฺตฺจฺจาเน ฉาตกโตปิ พลวตฺรา เวทนา อปฺปชฺชิตี ฯ

อ. เวทนา อันมีกำลังกว่า แม่กว่าความหิว เกิดขึ้นแล้ว (แก่สามี) นั้น ในที่ (แห่งบุตร นั้น อันตน) รับเอาแล้ว (ซึ่งบุตร) นั้น ทั้งวางไว้แล้วทั้งวางไว้แล้ว ฯ

โส ตํ ปุณฺณปุณฺ อหํ “ภพฺเต มยํ ชีวนฺตา ปุตุตํ ลภิสฺสาม, ฉพฺเตม นนฺติ ฯ

(อ. สามี) นั้น กล่าวแล้ว บ่อย ๆ (ภรรยา) นั้น ว่า “ดูก่อนนางผู้เจริญ อ. เรา ท. เมื่อเป็นอยู่ จักได้ ซึ่งบุตร, (อ. เรา ท.) จงทั้ง (ซึ่งบุตร) นั้น” ดังนี้ ฯ

สาปิ ปุณฺณปุณฺ ปฏิกฺขิปปิตฺวา ปฏฺวิจณฺ นาทาลิ ฯ

(อ. ภรรยา) แม่นั้น ห้ามแล้ว บ่อย ๆ ไม่ได้ให้แล้ว ซึ่งคำตอบ ฯ

ทารโก วาเรน ปริวตฺติยมาโน กิลฺนฺโต ปิตุ หตฺถे นิทฺทายิ ฯ

อ. เด็ก ผู้ (อันมารดาและบิดา ท.) ให้เป็นไปรอบอยู่ โดยวาระ บอบช้ำแล้ว ประพฤติหลับแล้ว ในมือ ของบิดา ฯ

โส ตสฺส นิทฺทายนฺนาว่า ญตฺวา มาตํ ปุโรโต กตฺวา เอกสฺส คจฺจสฺส เหมฺจฺจา ปณฺณสฺสนฺนเร ตํ นิปฺชฺชาเปตฺวา ปายาลิ ฯ

(อ. บิดา) นั้น รู้แล้ว ซึ่งความเป็นอันประพฤติดหลับ (แห่งบุตร) นั้น กระทำแล้ว ซึ่งมารดา ข้างหน้า (ยังบุตร) นั้น ให้อนแล้ว บนที่อันตนพึงลาดด้วยใบไม้ ในภายใต้ แห่งกอไม้ กอหนึ่ง ได้ดำเนินไปแล้ว๑ ฯ

มาตา นิวตฺติตฺวา โอลฺเกนฺตี ปุตุตํ อทิสฺวา “สามี กุหิ เม ปุตุโตติ ปุจฺจํ ฯ

อ. มารดา กลับแล้ว แลดูอยู่ ไม่เห็นแล้ว ซึ่งบุตร ถามแล้ว ว่า “ข้าแต่ชาย อ. บุตร ของดิฉัน (ไปแล้ว) (ณ ที่) ไหน” ดังนี้ ฯ

“เอกสฺส เม คจฺจสฺส เหมฺจฺจา นิปฺชฺชาปิโตติ ฯ

(อ. สามี นั้น กล่าวแล้ว) ว่า “(อ. บุตร) อันเรา ให้อนแล้ว ในภายใต้ แห่งกอไม้ กอหนึ่ง” ดังนี้ ฯ

“สามี มา มํ นาสยิ, ปุตุตํ วินา ชีวิตุํ น สกฺขิสฺสามิ, อาเนหิ เม ปุตุตฺนฺติ อูรํ ปหริตฺวา ปริเทวิ ฯ

(อ. ภรรยา นั้น กล่าวแล้ว) ว่า “ข้าแต่ชาย (อ. ท่าน) อย่ายังดิฉันให้ลำบากแล้ว, (อ. ดิฉัน) เว้น ซึ่งบุตร จักไม่อาจ เพื่ออันเป็นอยู่, (อ. ท่าน) จงนำมา ซึ่งบุตร แก่ดิฉัน” ดังนี้ ประหารแล้ว ซึ่งอก คร่ำครวญแล้ว ฯ

อถ นํ นิวตฺติตฺวา อาเนสิ ฯ

ครั้งนั้น (อ. สามี นั้น) กลับแล้ว นำมาแล้ว (ซึ่งบุตร) นั้น ฯ

ปุตุโตปิ อนฺตรามคฺเค มโต โหติ ฯ

แม่ อ. บุตร เป็นผู้ตายแล้ว ในระหว่างแห่งหนทาง ย่อมเป็น ฯ

อิตี โส เอตตเก จาเน ปุตตะ จชฺชเตตฺวา ตสฺส นิสฺสนฺเทน ภวนฺตเร สตฺต วาเร จชฺชิตฺโต ฯ

(อ. นายโกตฺทหฺลิกะ) นั้น ทั้งแล้ว ซึ่งบุตร ในฐานะ อันมีประมาณเท่านี้ (อันบุคคล) ทั้งแล้ว ลี้นวาระ ท. เจ็ด ในระหว่าง แห่งภพ เพราะวิบากเป็นเครื่องไหลออก (แห่งกรรม) นั้น ด้วยประการฉะนี้ ฯ

ปาปกมฺมํ นามเต “อปปกนฺติ นวามณฺณิตพฺพํ ฯ

ชื่อ อ. กรรมอันลามก นั้น (อันใคร ๆ) ไม่พึงดูหมิ่นว่า น้อย ดังนี้ ฯ

เต จจฺจนฺตา เอกํ โคปาลกฺลํ ปาปฺณิสฺสุ ฯ

(อ. ชน ท.) เหล่านั้น ไปอยู่ ถึงแล้ว ซึ่งตระกูลแห่งบุคคลผู้รักษาซึ่งโค ตระกูลหนึ่ง ฯ

ตํทิวสญฺจ โคปาลกฺสฺส เณฺรมงฺคฺลํ โหติ ฯ

ก็ ในวันนั้น อ. มงคลเพื่อแม่โคนม ของนายโคบาล ย่อมมี ฯ

โคปาลกฺสฺส เคเห นิพฺพุตฺตํ เอโก ปจฺเจกพฺพุตฺตํ ภูณฺชติ ฯ

อ. พระปัจเจกพุทธเจ้า องค์หนึ่ง ย่อมฉัน ในเรือน ของนายโคบาล เนื่องนิตย์ ฯ

โส ตํ โภเชตฺวา มงฺคฺลมาลิสฺส ฯ

(อ. นายโคบาล) นั้น (ยังพระปัจเจกพุทธเจ้า) นั้น ให้ฉันแล้ว ได้กระทำแล้ว ซึ่งมงคล ฯ

พฺพุ ปายาสํ ปฏฺยิตฺโต โหติ ฯ

อ. ข้าวปายาส มาก เป็นของ (อันนายโคบาล นั้น) ตระเตรียมแล้ว ย่อมเป็น ฯ

โคปาลโก เต อาคเต ทิสฺวา “กุโธ อาคตตฺถาติ ปุจฺจิตฺวา สพฺพํ ปวตฺตี สุตฺวา มุทฺธาติโก กุลปฺตฺโต เตสฺส อนฺนํ กมฺปํ กตฺวา ปทุเทน สปิโน ปายาสํ ทาเปสิ ฯ

อ. นายโคบาล เห็นแล้ว (ซึ่งชน ท.) เหล่านั้น ผู้มาแล้ว ถาหมแล้ว ว่า “(อ. ท่าน ท.) เป็นผู้มาแล้ว (แต่ที่) ไหน ย่อมเป็น” ดังนี้ พังแล้ว ซึ่งเรื่องอันเป็นไปทั่ว ทั้งปวง เป็นกุลบุตร ผู้มีชาติแห่งบุคคลผู้อ่อนโยน (เป็น) กระทำแล้ว ซึ่งความเอ็นดู (ในชน ท.) เหล่านั้น (ยังบุคคล) ให้ให้แล้ว ซึ่งข้าวปายาส ด้วยเนยใส อันเพียงพอ ฯ

ภริยา (P10) “สามี ตยิ ชีวนฺเต, อหํ ชีวามิ นาม, ทิสมฺมตฺตํ อุโนทโรลฺลิสฺส, ยาวทตฺถํ ภูณฺชติ วตฺวา สปิโน สทฺธิ ตทภิมุขมฺเบว กตฺวา อตฺตนา มนุสฺสปี โภกเมว ภูณฺชติ ฯ

อ. ภรรยา กล่าวแล้ว ว่า “ข้าแต่ชาย ครั้นเมื่อท่าน เป็นอยู่อยู่, อ. ดิฉัน ชื่อว่า ย่อมเป็นอยู่, (อ. ท่าน) เป็นผู้ที่มีท้องอันพร้อม ย่อมเป็น ลี้นราตรีอันยาวนาน, (อ. ท่าน) จงบริโภค เพียงไรแต่ความต้องการ” ดังนี้ กระทำแล้ว (ซึ่งข้าวปายาส) ให้เป็น ของมีหน้าเฉพาะต่อสามี นั้น กับ ด้วยเนยใสนั้นเที่ยว บริโภคแล้ว ซึ่งเนยใสอันเหลว หน้อยหนึ่งนั้นเที่ยว ด้วยตน ฯ

อิตโร พฺพุ ภูณฺชิตฺวา สตฺตภูทิวเส จาตตาย อาหารตณฺหํ จินฺทิตฺตํ นาสกฺขิ ฯ

(อ. สามี่) นอกนี้ บริโภคแล้ว (ซึ่งข้าวปายาส) อันมาก ไม่ได้ आजแล้ว เพื่ออันตัด ซึ่งความอยากในอาหาร เพราะความที่ (แห่งตน) เป็นผู้หิวแล้ว ลี้นวันเจ็ดและวันแปด ท. ฯ

โคบาลโก เตล ปายาส ทาเปตวา สย ภูณชิตุ อารภี ฯ

อ. นายโคบาล (ยังบุคคล) ให้ให้แล้ว ซึ่งข้าวปายาส (แก่ชน ท.) เหล่านั้น เริ่มแล้ว เพื่ออันบริโภค เอง ฯ

โกตุลลโก ตํ โอลโกนโต นิสิตตวา เทจจาปีเจ นิปนนาย สุนชียา โคบาลเกน วฏฏตวา ทียมานํ ปายาสปิณฑํ
ทิสวา “ปุณณวตายํ สุนชี นิพพุตํ เอวรูป โภชนํ ลภตติ จินฺตลลิตี ฯ

อ. นายโกตุลลิกะ นั้นแลดูอยู่แล้ว (ซึ่งนายโคบาล) นั้น เห็นแล้ว ซึ่งก้อนแห่งข้าวปายาส อันอันนายโคบาลปั้น แล้วจึงให้
อยู่ แก่นางสุนัษ ตัวนอนแล้ว ในภายใต้แห่งตั่ง คิดแล้ว ว่า “อ. นางสุนัษ นี้ ตัวมีบุญ ย่อมได้ ซึ่งโภชนะ อันมีอย่างนี้เป็น
รูป เนื่องนิตย” ดังนี้ ฯ

โส รตติภาเค ตํ ปายาสํ ชีวเปตํ อสโกโกนโต กาลํ กตวา ตสฺสา สุนชียา กุจฺฉิสฺมี นิพพุตติ ฯ

(อ. นายโกตุลลิกะ) นั้น ไม่อาจอยู่ เพื่ออันยังข้าวปายาส นั้น ให้ย่อย ในกาลอันเป็นส่วนแห่งราตรี กระทำแล้ว ซึ่งกาละ
บังเกิดแล้ว ในห้อง ของนางสุนัษ นั้น ฯ

อถสฺส ภริยา สรีริกัจจํ กตวา ตสฺมีเยว เคเห ภตฺตี กตวา ตณฺฑุลนาฬี ลภิตฺวา ปจิตฺวา ปจฺเจกพุทฺธสฺส ปตเต
ปติฏฺฐาเปตวา “ภนฺเต ทาสสฺส โว ปาปฏณฺตติ วตฺวา จินฺตลลิตี “มยา อิธว วสิตุํ วฏฏตติ, นิพพุตํ อโยโย
อิธาคจฺฉติ, เทยฺยธมฺโม โหตุ วา มา วา, เทวสิกํ วนฺทหฺตตี เวยฺยาวจฺจํ กโรนฺตี จิตฺตํ ปสาเทนฺตี พหุํ ปุณฺณํ
ปสฺวิสุสฺสามิตี สว ตตฺถเวว ภตฺตี กโรนฺตี วสิ ฯ

ครั้งนั้น อ. ภรรยา (ของนายโกตุลลิกะ) นั้น กระทำแล้ว ซึ่งกิจแห่งสรีระ กระทำแล้ว ซึ่งการรับจ้าง ในเรือน นั้นนั้นเที่ยว
ได้แล้ว ซึ่งทะนานแห่งข้าวสาร หุงแล้ว (ยังโภชนะ) ให้ตั้งอยู่เฉพาะแล้ว ในบาตร ของพระปัจเจกพุทธเจ้า กล่าวแล้ว ว่า
“ข้าแต่ท่านผู้เจริญ (อ. ส่วนบุญนี้) จงถึง แก่ทาส ของท่าน ท. “ ดังนี้ คิดแล้ว ว่า “อ. อันอันเรา อยู่ (ในที่) นั้นนั้นเที่ยว
ย่อมควร, อ. พระผู้เป็นเจ้า ย่อมมา (ในที่) นี้ เนื่องนิตย, อ. ไทยธรรม จงมี หรือ หรือว่า (อ. ไทยธรรม) จงอย่ามี,
(อ. เรา) ให้อ้อย กระทำอยู่ ซึ่งความชวนชวาย ยังจิต ให้เลื่อมใสอยู่ ทุกๆ วัน จักประสบ (สิ้นกาล) อันเป็นไปในวัน
ซึ่งบุญ อันมาก” ดังนี้ ฯ